

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 42/2017
13.06.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у парници тужиоца „АА“ из ..., чији су пуномоћници Ивана Перовић Семеновић и Гордана Петровић Ђурђевић, адвокати из ..., против тужених АД „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Ђура Угљешин, адвокат из ..., „ВВ“ из ..., чији је пуномоћник Саша Синђелић, адвокат из ..., „ГГ“ из ..., „ДД“ из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., ИИ из ..., ЈЈ из ... и КК из ..., чији је пуномоћник Јован Продановић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и уписа брисања и исписа хипотеке, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1457/16 од 01.09.2016. године, у седници одржаној 13.06.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1457/16 од 01.09.2016. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1457/16 од 01.09.2016. године, жалба тужиоца је одбијена и потврђена је пресуда Вишег суда у Зрењанину П 18/15 од 05.01.2016. године у побијаном одбијајућем делу одлука о примарном и евентуалном тужбеном захтеву, а делимично је усвојена жалба туженог „ВВ“ на одлуку о трошковима поступка, тако што је решење о трошковима садржано у наведеној пресуди преиначено у односу на овог туженог и тужилац обавезан да му на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 905.182,00 динара. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка, а он је обавезан да туженом „ВВ“ накнади трошкове жалбеног поступка од 88.417,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 18/15 од 05.01.2016. године, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништава заложна изјава дата од стране туженог „ББ“ оверена пред Основним судом у Зрењанину под Ов бр... од 08.01.2008. године, што су овај тужени и тужени „ВВ“

дужни признати и трпети, те да се утврди да је ништава одредба члана 4 Споразума овереног пред Основним судом у Панчеву под бројем Ов. И ... од 23.05.2013. године, што су тужени дужни признати и трпети; да се утврди ништавост Уговора о уступању потраживања под условом овереним пред Основним судом у Зрењанину под бројем Ов. И ... од 20.08.2013. године у целости, што су тужени „ББ" и „ВВ" дужни признати и трпети, да се тужилац овласти да на основу ове пресуде спроведе код РГЗ СКН ... у ЛН број ... к.о. ..., упис брисања укњижбе заложног права извршне и вансудске хипотеке укњижене ради реализације одредби Уговора о кредиту број . закљученог 25.12.2007. године између тужених „ВВ" и „ЛЛ" као дужника, на непокретности заложног дужника „ББ", на износ динарске противвредности 5.000.000,00 евра по средњем курсу НБС за девизе на дан преноса средства, са детаљно наведеним одредбама, у корист „ВВ" на непокретности у А-листу и то: кат. парцеле бр. 3658/8 површине 563913 м² њива 3. класе и да се тужилац овласти да на основу ове пресуде, код РГЗ СКН ... спроведе упис брисања у ЛН број ... к.о. ... укњижбе заложног права извршне и вансудске хипотеке пренете ради реализације наведеног споразума и уговора, у корист новог хипотекарног повериоца „ДД" из ... на непокретности у А листу и то парц. бр. ... површине 563913 м², њива 3. класе.

Одбијен је евентуални тужбени захтев тужиље којим је тражено да се утврди да је конфузијом престала хипотека уступљена туженом „ББ" уговором о уступању потраживања под условом „ВВ" конституисана на парц. бр. ... површине 56 ха 39 а 13 м², уписана код РГЗ СКН ... 17.01.2008. године, а што су тужени „ББ" и „ДД" дужни признати и трпети; да се овласти тужилац да на основу ове пресуде спроведе код исте службе у ЛН број ... к.о. ..., испис укњижбе заложног права, извршне и вансудске хипотеке ради реализације одредби уговора о кредиту означеног броја закљученог 25.12.2007. године између тужених „ВВ" и „ЛЛ", као дужника, на непокретности заложног дужника „ББ", на износ динарске противвредности 5.000.000,00 евра по средњем курсу НБС за девизе на дан преноса средства, са детаљно наведеним одредбама у корист „ВВ" на непокретности у А-листу и то: парц. бр. ... површине 563913 м², њива 3. класе, као и упис брисања уписа у ЛН број ... к.о. ... укњижбе заложног права извршне и вансудске хипотеке пренете ради реализације наведеног Споразума и Уговора, пренете у корист новог хипотекарног повериоца „ДД" из ..., на непокретности у А-листу и то: парц. бр. ... површине 563913 м² њива 3. класе.

Обавезана је тужиља да на име трошкова поступка исплати туженима

„ББ", „ГГ", „ДД", ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ИИ и ЈЈ укупан износ од 1.394.550,00 динара, туженом „ВВ" износ од 314.332,00 динара и туженима ЈЈ и КК износ од 389.250,00 динара.

Исправљена је наведена пресуда објављена на рочишту од 05.01.2016. године тако што је додат нов став који гласи: „одбија се као неоснован приговор апсолутне ненадлежности овог суда да одлучује о евентуално постављеном тужбеном захтеву тужиоца истакнут од стране туженог „ВВ".

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи о учињеној битној повреди из члана 374. став 1. у вези члана 163. ставови 1. и 2. ЗПП, везано за одлуку о трошковима поступка јер је другостепени суд правилно применио цитирану законску одредбу.

Према утврђеном чињеничном стању, Општина Зрењанин је 05.12.1991. године доставила Општинском суду у Зрењанину на даљу надлежност, захтев правног претходника тужиоца „АА“ за постизање споразума око повраћаја имовине коју је стекао пословањем и радом задругара, на основу одредби Закона о начину и условима враћања имовине стечене радом и пословањем задруга и задругара после 01.07.1953. године, у ванпарничном поступку који се водио под бројем Р 1881/91. У том поступку је изведен доказ вештачењем ради утврђења и идентификације катастарских парцела за које је предлагач тврдио да их је стекао на наведени начин, па је на основу налаза и мишљења вештака утврђено да је „АА“ стекао више катастарских парцела уписаних у ЗКУЛ бр. ..., које се након обнове земљишне књиге уписује у нове ЗК улошке бр. ... и ..., а између осталог и на кат. парцелама ..., ... и На основу допунског налаза од 21.09.1993. године и изласка на лице места заједно са представницима учесника овог ванпарничног поступка, утврђено је које се конкретно катастарске парцеле враћају предлагачу „АА“, па поред осталог и кат. парцела бр. ... њива треће класе, површине 56 ха 51 а 10 м². У наведеном ванпарничном предмету на рочишту од 01.10.1993. године, правни претходници тужиоца и првотуженог закључили су судско поравнање којим су утврдили да „ББ1“ тим поравнањем између осталог, преноси безтеретно своје право коришћења и располагања на „АА“, на конкретно описаним катастарским парцелама уписаним у ЗК улошку бр. ..., поред осталог и кат. парцелу бр.... потес „...“ њива површине од 56 ха 51 а 10 м² и даје јој безусловну сагласност да може извршити укњижбу свог права коришћења и располагања у наведеним некретнинама у свим јавним књигама. Приликом примопредаје кат. парцела након закључења судског поравнања није сачињен писмени записник о томе, а тужилац од тада држи и користи ову кат. парцелу. У истом ванпарничном предмету предлагач је децембра месеца 2007. године затражио исправку закљученог судског поравнања у погледу ознаке броја кат. парцеле јер треба да носи ознаку ..., што је исправљено решењем суда од 08.01.2008. године. Затим је поднео предлог за исправку и у погледу површине, па је решењем од 16.04.2008. године исправљена њена површина која треба да износи 56 ха 39 а 13 м². У том смислу је допунским судским поравнањем од 22.04.2008. године утврђено да је

предлагач – „АА“ на основу повраћаја задружне имовине и исправке судског поравнања од 01.10.1993. године, стекао право коришћења (поред осталог), и на кат. парцели бр. ... њива, површине од 56 ха 39а 13м² уписаној у ЛН бр. ... КО У овом ЛН од 26.03.2008. године, наведена катастарска парцела је уписана као власништво туженог „ББ“, а у „Г листу“ је била уписана укњижба заложног права извршне вансудске хипотеке ради реализације уговора о кредиту назначеног броја закљученог 25.12.2007. године, са датумом уписа 17.01.2008. године. Тужилац је 16.06.2010. године поднео приговор на решење Служби за катастар непокретности Зрењанин од 17.01.2008. године који је одбачен закључком наведеног органа од 18.05.2012. године, а затим је јуна месеца 2006. године поднео тужбу пред Општинским судом у Зрењанину против „ББ1“ ради поништаја судског поравнања закљученог пред тим судом у предмету Р 1881/91 дана 01.10.1993. године. У том парничном поступку је пресудом Општинског суда у Зрењанину П 71/09 од 11.06.2009. године, наведено судско поравнање поништено, а по жалби туженог Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 2435/10 од 06.04.2011. године исту преиначио тако што је одбио тужбени захтев. Према препису ЛН број ... КО ... од 09.12.2014. године, спорна кат. парцела бр.... потес „...“ њива треће класе површине 56 ха 39а 13 м² уписана је као друштвена својина „АА“ и на истој у „Г“ листу постоји уписано заложно право извршне вансудске хипотеке ради реализације одредби уговора о кредиту од 25.12.2007. године закљученог између овде тужених „ВВ“ и „ЛЛ“ као дужника, те да се на основу Споразума од 23.05.2013. и уговора о уступању потраживања под условом од 16.08.2013. године, хипотека преноси у корист новог хипотекарног повериоца „ДД“ из У ЗКУЛ бр. ... КО ... првобитно је била уписана парцела ... - њива у потесу „...“ површине 106 ха 0а 16 м², а затим су на основу решења Дн 437/03 формиране нове кат. парцеле, поред осталих и кат. бр. ... њива „...“ површине 56 ха 39а 13 м². У овом ЗКУЛ у време закључења судског поравнања 01.10.1993. године, није постојао упис парцела број ... и ..., већ је само била уписана парцела број ... као друштвена својина са правом коришћења „ББ2“.

Тужени „ББ“ је као заложни дужник сачинио и судски оверио 08.01.2008. године под Ов бр. пред Општинским судом у Зрењанину, заложну изјаву ради реализације одредби уговора о кредиту закљученог 25.12.2007. године између тужених ВВ као повериоца и „ЛЛ“ као дужника, којом изјавом обезбеђује у целости потраживање повериоца из наведеног уговора о кредиту према дужнику за износ динарске противвредности 5.000.000,00 евра, заснивањем заложног права – хипотеке, на основу заложне изјаве у корист повериоца на непокретној имовини у власништву заложног дужника, на више парцела уписаних у ЛН бр. ... КО ...“, међу којима и на кат.парцели бр. ... њива треће класе, површине 56 ха 39а 13 м². Заложни дужник је сагласан да поверилац упише хипотеку на основу ове изјаве на непокретностима ближе описаним у изјави, као и да се она сматра извршном исправом а хипотека заснована на њој упише у регистар непокретности као „извршна вансудска хипотека“. Тужени „ВВ“, „ДД“, „ГГ“ и остали тужени ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ и КК закључили су и судски оверили споразум 23.05.2013. године пред Основним судом у Панчеву под Ов бр. ..., у коме су констатовали да овим регулишу међусобно дужничко-поверилачке односе између „ВВ“, „ЛЛ“ у стечају и „ББ“ у

стечају, предлагача Плана реорганизације „ББ“ у стечају, са циљем да „ВВ“ намири своје потраживање према „ЛЛ“ у стечају у износу и на начин предвиђен Споразумом, који се имплементира кроз План реорганизације у периоду трајања од пет година, а који ће бити испуњен када се намире сви повериоци и у целости врати кредит „ВВ“. У периоду до коначног намирења наведених обавеза, забрањено је отуђивати хипотековане непокретности, оптерећивати их за друге намене или на било који начин њима располагати без претходне сагласности банке. Побујаним чланом 4. овог споразума је уговорено да је „ВВ“ сагласна са тим да „ББ“ и „ДД“ могу слободно располагати хипотеком преко површине од 1.085 ха 15 а 82 м² што се детаљније регулише Планом реорганизације и уговором који ће бити закључен на основу овог Плана, па и на парцели број ..., као и на другим катастарским парцелама у КО Дана 16.08.2013. године, тужени „ВВ“ и „ББ“ закључили су Уговор о уступању потраживања под условом оверен пред Основним судом у Зрењанину 20.08.2013. године под Ов бр. ..., у коме је наведено да се исти закључује ради реализације наведеног Споразума од 23.05.2013. године, реализације Плана реорганизације у поступку стечаја над „ББ“ у стечају који се води пред Привредним судом у Крагујевцу Ст 2/13 и Одлуке Управног одбора ВВ од 17.05.2013. године. Чланом 1. овог уговора је утврђено да ВВ као уступилац, уступа „ББ“ као пријемнику, своје потраживање и права од „ЛЛ“ у стечају, по уговору о кредиту од 25.12.2007. године у износу од 6.000.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан 22.04.2013. године. Са уступањем потраживања, тужена банка уступа „ББ“ и хипотеку на оним катастарским парцелама које нису наведене у попису парцела као прилог 1, који је дат у споразуму од 23.05.2013. године, што значи да јој се нарочито уступа хипотека на кат. парцели бр. ... уписаној у ЛН бр. ... КО... . Правноснажним решењем о упису од 28.11.2014. године уписана је хипотека на овој катастарској парцели у корист новог хипотекарног повериоца „ДД“. Тужени „ББ“ је члан туженог „ДД“ са власничким уделом од 44,88%.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је заузео правно становиште да тужилац закључењем судског поравнања у ванпарничном предмету Р 1881/91 дана 01.10.1993. године, није стекао право коришћења на предметној кат. парцели ... већ је то право стекао тек закључењем допунског судског поравнања од 22.04.2008. године, у време када је на овој парцели већ било уписано заложно право у корист тужене „ВВ“ јер је тај упис био извршен 17.01.2008. године, што тужиоцу није могло остати непознато. Према томе, како је у време стицања права коришћења на овој кат. парцели, већ било уписано заложно право - хипотека у корист тужене банке, првостепени суд је правилно закључио да захтев тужиоца за утврђивање ништавости судски оверене заложне изјаве туженог „ББ“ од 08.01.2008. године није основан јер је она сачињена од стране власника хипотековане непокретности и у форми прописаној чланом 14. у вези чланова 10. став 1. и 12. Закона о хипотеци („Сл. гласник РС“, бр.115/05 који се примењује почев од 25.02.2006. године).

Сматрао је да је зато неоснован и преостали део примарног тужбеног захтева којим је тражено да се утврди ништавост члана 4. судски овереног Споразума од 23.05.2013. године, као и судски овереног уговора о уступању потраживања под

условом од 20.08.2013. године и да се зато проведе брисање укњижбе заложног права извршне и вансудске хипотеке и преноса хипотеке, с обзиром да овај Споразум и након тога закључени уговор, представљају законито и овлашћено располагање власника наведене кат. парцеле односно власника хипотековане непокретности. Изложено правну аргументацију у потпуности прихвата и другостепени суд.

Нижестепени судови су такође закључили да није основан ни евентуални тужбени захтев којим је тражено утврђење престанка хипотеке на предметној катастарској парцели због конфузије на основу члана 50. Закона о хипотеци јер се у истом лицу нису стекла својства хипотекарног повериоца и хипотекарног дужника. Наиме, утврђено је да се код туженог „ББ“ није уједно стекло својство хипотекарног повериоца и хипотекарног дужника јер је као нови хипотекарни поверилац на наведеној катастарској парцели решењем РГЗ СКН Зрењанин од 28.11.2014. године, уписан „ДД“ у смислу члана 60. став 1. Закона о државаном премеру и катастару, па није дошло до конфузије – сједињења на страни туженог „ББ“.

Нису основани ревизијски наводи тужиоца о погрешно примењеном материјалном праву због тога што је тужени „ББ“, хипотеку на наведеној катастарској парцели конституисао паралелно са окончањем ванпарничног поступка јануара месеца 2008. године, односно онда када је на његов захтев извршена исправка броја катастарске парцеле у чију је државину уведен још током 1993. године, истичући да је овај тужени у односу на њега био несавестан. Ово из разлога што напротив, тужилац није био савестан држалац непокретности након уписа хипотеке у корист тужене „ВВ“ јануара месеца 2008. године и вођења наведеног парничног поступка, чак и под претпоставком да је пре тога почев од октобра месеца 1993. године (када је уведен у државину наведене кат. парцеле) био савестан, због начела јавности и начела фикције апсолутне тачности земљишних књига у смислу члана 33. Закона о основама својинско правних односа.

По становишту овога суда, а разматрајући то као претходно правно питање, тужилац на наведеној катастарској парцели није могао стећи ни право власништва на основу савесне државине у смислу члана 28. став 4. цитираног закона јер није прошао законски рок од 20 година, рачунајући га од дана ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основним својинскоправним односима дана 04.07.1996. године („Службени лист СРЈ“, бр.29/96), којим је брисан члан 29. тога закона (који је садржао забрану стицања права својине на стварима у друштвеној својини) па до подношења тужбе у овој правној ствари априла месеца 2015. године. Као ни под условом из става 2. истог члана, рачунањем рока од 10 година почев од дана закључења допунског судског поравнања 22.04.2008. године као законитог правног посла за стицање права својине, па до подношења тужбе.

Правилно је донета одлука о трошковима поступка, на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. став 2. и 163. ст.1. и 2. ЗПП.

На основу изложеног Врховни касациони суд је одлучио као у изреци у смислу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић